

Riksdagens protokoll 1999/2000:13

Torsdagen den 14 oktober

Protokoll
1999/2000:13

Kl. 12.00 – 12.40
14.00 – 15.00

---

1 § Ny riksdagsledamot, m.m.

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprovsningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot och ersättare för riksdagsledamöter.

Till Valprovsningsnämnden har från Riksskatteverket inkommit bevis om att Magda Ayoub (kd), Upplands Väsby, utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 15 oktober 1999 sedan Maj-Britt Wallhorn (kd) avsagt sig sitt uppdrag som riksdagsledamot. Från Riksskatteverket har också inkommit protokoll angående utseende av ersättare.

Valprovsningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och protokollet angående ersättare och därvid funnit att de blivit utfärdade i enlighet med 19 kap. 11 § vallagen.

Stockholm den 13 oktober 1999

Staffan Magnusson

Kerstin Siverby

2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 1999/2000:16

Till riksdagen

Interpellation 1999/2000:16 av Per Westerberg (m) om offentliga myndigheters upphandling av telefonitjänster.

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 4 november 1999, av statsrådet Mona Sahlin.

Skälet till dröjsmålet är att någon tidigare tid som passar statsrådet och interpellanten ej gått att finna.

Stockholm den 8 oktober 1999

Näringsdepartementet

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 1999/2000:22 av Sten Andersson om flyktingpolitiken och utbildning.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 26 oktober 1999.

Skälet till dröjsmålet är att vi inte har kunnat finna en debattdag som passar både interpellanten och statsrådet.

Stockholm den 8 oktober 1999

Kulturdepartementet

Ulrica Messing

Enligt uppdrag

Martin Holmgren

Expeditions- och rättschef

*Svar på
interpellationer*

3 § Svar på interpellation 1999/2000:15 om hantverket

Anf. 1 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Yvonne Andersson har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att uppvärdera den praktiska kunskapen för att därigenom stärka hantverkets möjligheter till överlevnad.

Hantverk i alla dess former är en viktig del av kulturen och värnas kanske särskilt som en betydelsebärande del av kulturarvet. Genom ett levande hantverk kan traditioner föras vidare vilket ger oss en betydelsefull kontinuitet och förankring i historien. Men det är dessutom så att just hantverket hör till de områden som har en förmåga att finna nya vägar till utveckling. Vi kan se en stark förnyelse inom hantverksområdet i dag.

Jag delar alltså inte riktigt Yvonne Anderssons oro vad gäller hantverkets och den praktiska kunskapens fortlevnad. I olika sammanhang kan vi se att intresset för traditionellt hantverk ökar, inte minst genom det alltmer utbredda intresset för historia. De höga besöksiffrorna vid de senaste årens stora slöjdställningar ger också de en bild av att intresset är stort, inte bara för det gamla hantverket utan också för en utveckling och förnyelse av slöjd och hantverk.

Yvonne Andersson efterlyser också en uppvärdering, och jag kan instämma i att hantverksyrkena skulle behöva värderas högre. Att praktiska färdigheter är lika viktiga som teoretiska håller jag alltså gärna med om. Men jag skulle ändå, för att något nyansera interpellantens kritiska utgångspunkt, vilja peka på den mångfald av verksamheter som genom offentlig finansiering redan i dag bidrar till att stärka hantverkets ställning.

Staten stöder på olika sätt hantverkets bevarande och utveckling, bl.a. genom stöd till museer och hantverksutbildningar. Flera museer, med eller utan statligt stöd, dokumenterar och för på olika sätt de praktiska kunskaperna vidare. Skansen är naturligtvis ett bra exempel på en mycket aktiv förmedling av traditionella hantverk. Också läns museerna har en verksamhet som på olika sätt uppmärksammar hantverkets olika tidigare utvecklingslinjer och möjliga förnyelse. Staten finansierar också Nämnanden för hemslöjdsfrågor vars uppgift är att ge stöd till och utveckla hemslöjden. Regeringen har också i budgetpropositionen för år 2000 föresla-

git att Nämnden för hemslöjdsfrågor ska få en viss förstärkning. Hemslöjdskonsulenter finns i varje län, och de arbetar just med att bibehålla en kontinuitet i hantverksskunnandet inom både den hårda och den mjuka slöjden.

Yvonne Andersson tar upp frågan om hur hantverksskunnandet förs vidare i dag och hur vi intresserar den unga generationen för hantverksyrken. I det sammanhanget är förstås skol- och utbildningsfrågorna centrala. Utbildningar inom hantverk och slöjd finns på alla nivåer. Vi har i svenska skolor slöjdundervisning inom grundskolan. Antalet timmar har där också utökats. Där får alla tillfälle att prova slöjd inom såväl trä och metall som textil. Det finns också ett brett anlagt hantverksprogram i gymnasieskolan där utbildningar i allt från slöjdtekniker till frisöryrket kan anordnas. Ett antal kompletterande skolor bedriver utbildning inom hantverksområdet på eftergymnasial nivå. Några sådana exempel är Stenebyskolan i Dalsland och Carl Malmstens skola i Stockholm, och det finns många fler. Regeringen föreslog för övrigt i budgetpropositionen för år 2000 att dessa båda utbildningar – dvs. Stenebyskolan och Carl Malmstens skola – ska bli högskoleutbildningar.

Inom den kvalificerade yrkesutbildningen finns tre olika utbildningar med hantverksinriktning. Byggnadsvård med betoning på hantverk finns i både Mariestad och Sala. Den statligt stödda folkbildningen erbjuder inte mindre än 46 folkhögskolor som har någon form av hantverksutbildning. Det kan då röra sig om allt från båtbygge till vävning. Även inom studieförbundens verksamhet finns goda utbildningsmöjligheter för dem som vill lära sig olika hantverk.

Yvonne Andersson inleder kanske lite retoriskt med en fråga som rör vilka som lär sig knypplingens konst i dag. Man kan ju tycka att det skulle vara en perifer verksamhet i utkanten av hantverksområdet. Men jag kan om jag tar frågan på allvar faktiskt ge ett ganska fint exempel på att just knypplingen också har en bra utveckling.

I somras ordnades Knypplingens dag i Avesta och nästan 1 000 personer kom till detta evenemang på Karlfeldtsgården. Sveriges spetsknypplingskonsulent, för det finns faktiskt en sådan bland rikskonsulenterna, deltog givetvis också under denna dag.

Yvonne Anderssons oro beträffande den praktiska kunskapens möjlighet att överleva ser jag kanske som något överdriven. Jag hoppas att jag genom mitt svar har kunnat peka på att det faktiskt redan finns många förutsättningar för en positiv utveckling för hantverket. Jag delar samtidigt Yvonne Anderssons grundinställning att det är viktigt att hävda hantverket även i framtiden.

Anf. 2 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Jag får tacka för svaret och den positiva attityd som jag kan finna hos kulturministern just när det gäller dessa frågor. Jag är dock inte helt nöjd med svaret. Jag känner att det finns en skillnad i vårt sätt att möta dessa frågor.

Att det finns intresse för frågorna är vi helt överens om. Men att jag tycker om att äta vällagad mat innebär inte att jag kan tillaga den. På samma sätt är det med hantverket. Det finns ett intresse, och det finns framför allt ett stort behov i samhället av kunniga hantverkare. De finns i dag. Det är inte det problemet jag lyfter.

Prot.
1999/2000:13
14 oktober

---

*Svar på
interpellationer*

Det problem jag lyfter är huruvida de ska finnas kvar år 2030. Vi har redan nu svårt att rekrytera möbelrenoverare, silversmeder, skomakare, tenngjutare, skräddare och många andra. De är svåra att nå. Därmed tycker jag att vi måste ta den här frågan på allvar. Varför kommer inte fler ungdomar till de här yrkena? Det är ju en förutsättning för att vi ska kunna bevara kulturarvet inför framtiden.

Jag känner till olika utbildningar som finns, och detta finns också dokumenterat i Handkraftsrapporten år 2000. Det finns olika platser inom folkbildningen där man kan utöva dessa yrken. Men vi ska komma ihåg – och detta har också forskaren Louise Waldén påvisat – hur det är med många av dessa platser inom hantverksyrkena i folkbildningen. Där finns människor som har hållit på i många år med hantverk. Platserna kommer inte nya människor eller nya ungdomar till del.

En knypplerska på Svenska Spetsar i Linköping tjänar mellan en krona och fem kronor i timmen – jag hade kontakt med folk där i somras. Man kan lätt se att det inte är ekonomiskt försvarbart att syssla med denna typ av arbete.

Min nästa fråga blir därför:

Är det kulturministerns tanke att det egentligen bara är de som är ekonomiskt oberoende som ska ha chansen och möjligheten att syssla med hantverk av det här slaget?

Detta får blir min fråga. Jag tänker också återkomma till definitionen på hantverkare. Om inte våra väverskor eller knypplerskor också är hantverkare – då vill jag gärna höra kulturministerns definition på en hantverkare.

Anf. 3 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Yvonne Andersson vill lyfta fram de skillnader som hon tycker sig finna mellan oss. Jag har svårt att se den skillnaden. Jag tror inte att hantverksområdet är något som det finns intresse av att söka konflikt kring. Jag tror dessutom att konflikten icke existerar.

Det finns ett mycket starkt engagemang i denna kammare och i regeringen för hantverkskunskapen, för hantverkarskunnandet och för att praktiska kunskaper icke ska ställas i konflikt eller värderas efter någon annan skala än teoretiska kunskaper.

När det gäller lönefrågorna är det mesta som bedrivs av arbete inom kultursektorn sådant som betalas med löner som ser annorlunda ut än inom andra delar av det svenska samhället. Därför har vi en stor kulturbudget – vi ska stötta det som inte kan leva på marknadens villkor. Detta är ett arbete som jag hoppas att vi tillsammans med kristdemokrater och andra i denna kammare ska se till leder till att det blir mer pengar att använda för detta.

Samtidigt kan jag läsa artiklar – men det kanske är solskenshistorier – i medierna som berättar om hovslagare eller andra gamla hantverksyrken som kommer tillbaka och där man faktiskt lever på marknaden. Där har man som egen företagare fullt med jobb och en hyfsad inkomst att leva på.

Jag är ganska optimistisk. I en tid där det alltmer handlar om informationsteknologi och en del andra framtida näringar kommer detta i sig att fortsätta hålla liv i och skapa nytt behov av de gamla hantverken. Jag ser inte en konflikt däremellan.

Anf. 4 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Jag står inte heller i den här talarstolen för att skapa konflikt, utan jag vill gärna uppmärksamma den problematik som vi delar.

Jag tror att hantverkskunnandet och handens kunskap delvis har fallit mellan stolarna. Kammaren fattade beslut i våras som gällde utbildning på gymnasial nivå för vuxna – de får inte ens räkna med sina betyg i estetiska ämnen i slutbetyget. Då kan man fundera på hur värderingen är. Jag hävdar med bestämdhet att det praktiska kunnandet och det som vi ofta kallar för den tysta kunskapen, den som är överförbar från en mästare till en lärling eller vice versa, inte värderas tillräckligt högt i dag.

Just hantverkarna karakteriseras och definieras av att just denna kunskap i så hög grad dominerar deras situation. Där måste vi tillsammans skapa förutsättningar för att unga människor ska få chansen att lära sig detta och få det kunnandet.

Hantverket kännetecknas av många egenföretagare. Det är ju vedertaget. De håller i hela produkten från råvara till slutfas. Produkten genomgår en sådan annorlunda process att den inte kan utsättas för pris-konkurrens i egentlig mening.

Jag tror att detta är problemet. Det här ligger mellan stolarna – mellan kultur och utbildning. Unga människors intresse stimuleras ju i hög grad i skolan om möjligheten finns. När man sedan kommer längre upp värderas inte detta med betygssättning trots att vi har denna typ av kvalificerade yrkesutbildningar. Jag känner till den här delen.

Jag har ställt frågan till kulturministern därför att jag ser att utbildnings- och skolministern inte greppar den till fullo. Därför tycker jag att den hamnar lite grann mellan stolarna.

Jag tror att vi har ett gemensamt intresse av att den kultur vi har i dag inom hantverket också ska få finnas kvar. Jag nämnde år 2030, men vi kan ta när som helst. Det handlar om ett förvaltande av kulturarvet och ett kunnande som vi aldrig kan läsa oss till.

Om vi går tillbaka ser vi att på 1300-talet fanns de första delarna inom skråväsendet där man organiserade möjligheten till överföring av detta kunnande. Jag menar att efter det att vi lade ned yrkesskolorna och försökte föra in detta på gymnasial nivå har själva kunskapen teoretiserats. Man kan inte föra ut den på samma sätt.

Vi vet att många har väntat i årtal för att komma med i en studiecirkel för hantverkskunnande inom folkbildningens och studieförbundens verksamhet. När de väl har kommit in där lämnar de inte studiecirkeln, och har ofta företräde år efter år. Härigenom får man den kultur som det faktiskt är att utöva ett hantverk.

Kommer man in till några tenngjutare eller i några smedjor ser man att själva hantverket t.o.m. sitter i väggarna. Det är andan och själen i det som ska kunna bevaras. Det är där jag vill se hur kulturministern tänker sig att man ska kunna överföra kunnandet i vid bemärkelse.

Anf. 5 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag tyckte att det var en viktig förändring när regeringen beslutade om att öka antalet undervisningstimmar i slöjdämnet i grundskolan. Detta var något som trädde i kraft genom lagändringen den 1 januari 1998. Det var viktigt därför att det för det första blev betydligt fler timmar, och för det andra gav den legitimitet som jag tror att Yvonne

Prot.

1999/2000:13

14 oktober

Svar på

interpellationer

Andersson efterlyser. Hantverkarskunnandet fick då en stabilare grund att stå på. Jag tror att detta var en viktig del av förändringarna när det gäller utbildning.

Regeringen håller just nu på att arbeta med frågorna om hantverksprogrammen inom gymnasieskolan. Vi kommer sannolikt att fatta beslut under hösten. Skolverket har kommit in med ett antal förslag. Jag kan inte närmare gå in på hur diskussionen går i Regeringskansliet just nu.

Det kan kanske ha blivit lite för mycket teoretisering på sina håll. Men det är just den typen av frågor som vi ska försöka hantera nu. Om man tittar på innehållet i hantverksprogrammen är de uppbyggda för att se till att vi får en återväxt. Det handlar om guldsmedsutbildningar, tapetserarutbildningar, båtbyggeri, glasblåsning, stoppmöbelsteknik och liknande, för att bara ta några få exempel. Dessutom är det en väldigt hög kvalitet på det som de kompletterande skolorna erbjuder på alla de klassiska områdena. Jag kan inte känna samma oro som Yvonne Andersson när det gäller återväxten.

Däremot är det säkert så att vi kan bli bättre på samordningen mellan de departement för vilka detta är viktiga frågor. Vi på Kulturdepartementet känner ett mycket stort ansvar. Jag tycker att vi har ett bra samarbete med Utbildningsdepartementet på just utbildningssidan, men det finns säkert mer att göra.

Jag tycker också att det är viktigt att påminna om att detta område får en särskild legitimitet genom de forskningsinsatser som har kommit till stånd och nu kommer till stånd när det gäller hantverket. Där har Riksbankens Jubileumsfond engagerat sig. Det planeras ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt kring hemslöjdens utveckling med fortsatt stöd från Riksbankens Jubileumsfond. Tanken är där att det ska vara ett möte mellan slöjdens och den akademiska världens kunskapstraditioner utan att någon av dessa traditioner ska vika undan. Det får inte bli så att den andra parten sätter sig på slöjdens kvinnor, som det ju ofta handlar om.

Jag känner en optimism inför det som händer. Jag tror att temat för den stora utställningen på Liljevalchs under kulturhuvudstadsåret också lite grann speglar den vind i ryggen som hantverksyrkena och hantverket har i dag. Jag tror inte att det kommer att mattas av när vi går in i nästa årtusende.

Anf. 6 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Jag är väldigt nöjd med den positiva inställning som kulturministern har i de här frågorna. Jag vill återigen påpeka att det är viktigt att det kvinnliga hantverket inte försvinner bort.

De ambitioner, mål och möjligheter som vi på vår nivå åstadkommer är en sak, men när man kommer ned till människor, om jag får kalla det så, är det inte så lätt att utöva detta. Jag vet att det finns många bara i Linköpingsregionen och Norrköpingsregionen som har försökt att få lära sig att väva. Vävningen finns inte att tillgå som kunnande på de flesta av våra skolor i dag. Den typen av vävstolar finns inte. Vad är det då som finns att tillgå? Jo, det enda stället där detta finns är inom folkbildningen, och det är ofta få platser eftersom de har blivit kostsamma. Man har inte lyckats att föra ut detta.

Det är viktigt att hantverksyrkena inte blir yrken och sysselsättningar som enbart de som är ekonomiskt oberoende kan arbeta med. Det är

viktigt att den kunskapen blir tillgänglig för alla, precis som vi inom folkbildningsrörelserna har kämpat under årtionden för att den teoretiska kunskapen ska bli tillgänglig för alla. Vi måste hålla den här balansen väldigt högt. Jag tror på lärlingsutbildningar i något slags vid mening där människor kan få känna andan, kraften, känslan och själen i hantverket.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot.
1999/2000:13
14 oktober

Svar på
interpellationer

4 § Svar på interpellation 1999/2000:19 om barns och ungdomars psykiska hälsa

Anf. 7 Socialminister LARS ENGQVIST (s):

Fru talman! Kerstin-Maria Stalin har frågat mig dels hur jag kommer att tillvarata de förslag som finns i utredningen *Det gäller livet*, dels hur jag kommer att verka för frågor kring barns och ungdomars psykiska hälsa i det framtida regeringsarbetet.

Barnpsykiatrikommittén överlämnade sitt slutbetänkande *Det gäller livet* i februari 1998. Jag vill inledningsvis kommentera det som Kerstin-Maria Stalin påpekar, nämligen att vi har tillsatt ett flertal översyner och gett uppdrag till våra myndigheter att utreda frågorna vidare. En anledning till detta är att kommittén faktiskt har lämnat flera förslag som innebär fortsatt utredningsarbete. Bakgrunden är att Barnpsykiatrikommittén hade begränsad tid för sitt uppdrag.

Kommittén presenterade även förslag som främst inriktas på kommunernas och landstingens egna prioriteringar av verksamheter. Jag har i kontakt med både Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet fått information om att flera av förslagen redan genomförts eller påbörjats i verksamheterna. Här kan t.ex. nämnas förslaget om flexibla åldersgränser mellan barn- och vuxenpsykiatri när det gäller vård av ungdomar i åldern 15–25 år. Kommittén menade att många unga inte fick den vård de behövde eftersom de hamnade mellan de båda behandlingsformerna. Enligt uppgift från Landstingsförbundet har flera landsting redan påbörjat ett utvecklingsarbete i syfte att bättre kunna anpassa vården till unga och deras specifika behov.

Problem som bottnar i svårigheter för kommuner och landsting att samverka på grund av rättsliga hinder har uppmärksammats i flera olika sammanhang, så även av Barnpsykiatrikommittén. Regeringen har därför tillsatt en särskild utredare med uppgift att beskriva och analysera de problem som finns i dag för samverkan mellan landstingens hälso- och sjukvård och kommunernas vård och omsorg.

Barnpsykiatrikommittén lämnade även förslag som faller utanför Socialdepartementets ansvarsområde som t.ex. förslaget om allmän förskola och förskola för barn till arbetslösa. Inom Utbildningsdepartementet har en arbetsgrupp nyligen tagit fram förslag som ger barn till arbetssökande rätt till förskola samt att alla fyra- och femåringar ska få rätt till allmän förskola. Arbetsgruppen har dessutom tagit fram förslag till att införa maxtaxa inom barnomsorgen.

Barns och ungdomars psykiska hälsa är en mycket viktig del i det framtida regeringsarbetet. Under året har Socialdemokraterna och Centerpartiet träffat en överenskommelse som innebär en förstärkning av

resurserna till hälso- och sjukvårdssektorn. Uppgåelsen innebär att 8 miljarder kronor kommer att tilldelas vård- och omsorgssektorn under perioden 2002–2004. Ett av fyra områden som särskilt utpekats i överenskommelsen är insatser inom psykiatrin. Dessutom har regeringen beslutat att en extra miljard ska tillföras vården redan under år 2001. I arbetet med den nationella handlingsplanen för hälso- och sjukvården kommer även barn- och ungdomspsykiatrin att uppmärksammas.

Därutöver arbetar Nationella folkhälsokommittén sedan några år tillbaka med att utarbeta förslag till nationella mål och strategier för hälso-utvecklingen. Inom ramen för uppdraget avser kommittén att ta fram förslag till mål när det gäller psykisk hälsa i hela befolkningen samt för barn och ungdomar specifikt. Kommittén ska avsluta sitt arbete under hösten år 2000.

Avslutningsvis vill jag återigen understryka att barns och ungdomars psykiska och fysiska hälsa har hög prioritet i regeringens arbete, både nu och i framtiden.

Anf. 8 KERSTIN-MARIA STALIN (mp):

Fru talman! Nu gäller det livet! Jag har med mig utredningen. Den har nästan blivit som en ny slags bibel för mig. Det är en otroligt bra utredning. Den har träffat huvudet på spiken precis trots att den har haft begränsad tid, som socialministern säger. Jag visste inte om det. Man får inte det minsta intryck av att det har varit tidsbrist när man läser den. Den är så otroligt bra.

Vad är det som är så bra med den? Jo, den tar ett helhetsgrepp. Man behandlar hur man ska göra med behandling, stöd, vård, rehabilitering och habilitering för barn och ungdomar. Samtidigt tar man upp väldigt mycket om det förebyggande arbetet. Dessutom kopplar man ihop de här två sakerna.

Jag som har jobbat mycket i förebyggande vård vet hur viktigt det är att man också har expertis att vända sig till när man i det förebyggande arbetet upptäcker att detta är för svårt och att det har gått för långt.

Likasa är det bra att gå hand i hand med dem som arbetar förebyggande, om man t.ex. arbetar på barnsjukhus.

Det är riktigt att det har tillsatts flera översyner och givits några uppdrag, exempelvis en översyn när det gäller omhändertagande av barn som har blivit misshandlade eller sexuellt utnyttjade. Det finns faktiskt i utredningen ett helt kapitel om det, och det finns ett långt avsnitt utifrån brukarens perspektiv, alltså utifrån det barn och den unge som behöver hjälpen. Det är ganska ovanligt att man tar det perspektivet. Det känns smakligt att man har gjort det.

Det är så pass noga beskrivet att det känns lite överflödigt att tillsätta en ny utredning om det.

Det är också tillsatt en utredning om hur barnkompetensen kan ökas i behandlingen av barn och unga i hälso- och sjukvården. Det finns även i det avseendet klart och tydligt beskrivet, med ett långt avsnitt, hur man bör gå till väga när man ökar barnkompetensen inom t.ex. mödravård och barnhälsovård.

Också det medicinska omhändertagandet av flyktningbarn ska ses över. Även det är mycket noga utrett i utredningen.

Det är föreslaget en utredning om hur ungdomsmottagningar fungerar. Där ska man särskilt koncentrera sig på pojkar. Det är väldigt viktigt. Ett stort problem där man behöver ha hjälp på ungdomsmottagningar gäller just sammankopplingen med expertisen. Det är ett mycket svårt problem.

Utredningar kostar också mycket pengar.

Jag tackar för svaret, men jag är ledsen att det ändå har hänt så lite med den här utomordentligt förträffliga utredningen.

Beträffande det socialministern poängterade om specialresurser och extra pengar till exempelvis psykiatri vill jag påpeka att barnpsykiatri och psykiatri kräver special- och extraresurser. Man måste alltså vara väldigt illa därän innan man kvalificerar sig för att komma in där. Det är kolossalt viktigt att man satsar innan det har gått så tokigt.

Tack, fru talman!

Anf. 9 LARS GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Jag har en enkel fråga som ingår i detta som handlar om barnens situation i skolan.

I flera kommuner har man sett att neddragningar har gjort att belastningen på barn- och ungdomspsykiatri har ökat. Det innebär att det har blivit köer på två till tre år. Under denna tid har barnen mått väldigt dåligt.

Jag vill alltså lyfta fram detta, och be om socialministerns syn på den problematik som uppstår när man drar ned på ett ställe och belastningen ökar på ett annat. Kopplingen mellan primärvård och kommunen måste fungera bättre i framtiden, så att vi slipper få barn som inte kan gå i skolan och som väntar på att få behandling. Det är ju ingen vinst med att dra in på kuratorer i skolan, där man kunde ha mött problemen i sin linda.

Det är min uppfattning. Jag vill gärna höra socialministerns.

Tack.

Anf. 10 Socialminister LARS ENGQVIST (s):

Fru talman! Jag och Kerstin-Maria Stalin kan säkert vara överens om kvaliteten i utredningen *Det gäller livet*.

Poängen med utredningen var att den faktiskt tog ett helhetsgrepp. Men därmed ställer den riksdagen och den här debatten inför ett problem, eftersom ansvaret för väldigt mycket av det utredningen behandlar ligger hos landsting och kommuner. Frågan är i vilken mån landstingen och kommunerna har tagit till sig det som utredningen anvisar.

Vi kan inte få en fungerande barnpsykiatri med mindre än att kommunerna och landstingen tar sitt ansvar.

På de områden där utredningen uppmanar regeringen att utreda vidare, vilket utredningar har gjort på många områden, och på de områden där det krävs ytterligare kunskap eller insatser från statens sida har regeringen gått vidare i utredningens spår.

Jag kan faktiskt inte se något område som inte har blivit föremål för uppmärksamhet från regeringens sida.

För att försäkra oss om att det verkligen händer någonting där det kan hända någonting, nämligen inom kommuner och landsting, har vi frågat Kommunförbundet och Landstingsförbundet hur man har tagit till sig

Prot.

1999/2000:13

14 oktober

Svar på

interpellationer

utredningens slutsatser. De kunde då vittna om att det sker ett utvecklingsarbete och att det på många områden har vidtagits åtgärder.

Jag tror att det är viktigt att kunna arbeta med den typen av utredningar utan att förledas att tro att vi omedelbart ska föra över ansvaret till riksdagen, och säga att på alla områden där utredningen har aktualiserat problem ska vi fatta beslut i riksdagen. Vi måste kunna hänvisa till kommuner och landsting och säga att det är deras ansvar.

Lars Gustafsson tar upp en sådan aspekt som är ganska intressant, nämligen vilka effekter det får om vi drar ned våra resurser på skolans område och minskar personalen, har svårt att följa upp de elever som får eller har psykiska problem, och om vi inte har resurser att hjälpa dem med en fungerande barnpsykiatri.

Det är naturligtvis åter en fråga om att hitta bättre samarbetsformer. Det är svårt att se den direkta kopplingen mellan skolans resurser och barnpsykiatrin. Men i det uppdrag som vi har gett till Kerstin Wigzell som handlar om att hitta bättre samverkansformer mellan kommun och landsting som huvudmän för sjukvård eller omsorg, kan man föreställa sig att också den här problematiken kommer upp så att det inte bara handlar om vård- och omsorgsfrågor utan också om effekter på vård och omsorg av kommunala beslut.

Tack.

Anf. 11 KERSTIN MARIA STALIN (mp):

Fru talman! Jag vill säga tack till socialministern för detta. Det är riktigt att det är oerhört viktigt med samverkan.

Orsaken till att jag finns i den här kammaren nu är att jag har arbetat i kommun och landsting och varit politiker i både kommun och landsting, och sade ja till att stå på listan till riksdagen för att det på en annan nivå måste ut ett budskap att förebyggande arbete måste prioriteras.

Det hänger inte bara på kommuner och landsting utan också mycket på oss här i riksdagen och i regeringen vilken status vi ger förebyggande arbete, och vilka signaler vi ger. Vi kan inte kommendera någon att göra si eller så, men vi kan satsa resurser och vara normbildare och vi kan vara med och försöka ändra attityder.

Det är alldeles säkert att förebyggande arbete har alldeles för låg status. Det visar sig ju när man drar ned på skolhälsovård t.ex.

Anf. 12 LARS GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Jag vill tacka socialministern för svaret. Vi har en samsyn i detta fall.

Jag vill påpeka att det blir fler och fler områden där samverkan mellan olika huvudmän måste bli betydligt bättre. Det gäller droger, alkohol och även hälsovård, där kommunala beslut som påverkar den kommunala skolan får förödande konsekvenser för enstaka individer. Det har vi inte råd med i Sverige. Det ingår inte i vår välfärdspolitik.

Tack för svaret!

Anf. 13 Socialminister LARS ENGQVIST (s):

Fru talman! Vi är överens om att landsting och kommuner har ett stort ansvar, och att det kan finnas problem när det gäller samverkan mellan olika huvudmän, och att det nu är viktigt att vi reder ut det.

Vi är säkert också överens om att det är viktigt att vi från regeringens och riksdagens sida ger det förebyggande arbetet en starkare ställning.

En poäng med det upplägg vi har när det gäller satsningarna inom vård och omsorg är att vi ska förhandla med landstingsförbund och kommunförbund om de närmaste fem årens utveckling, där vi har sagt att psykiatrin ska vara en viktig del. Då är det ju viktigt att vi är överens när det gäller de pengar som nu tillförs kommun- och landstingssektorn, och som inte kommer att tillföras efter några generella regler utan grundas på överenskommelse med landstingsförbund och kommunförbund. Det är viktigt att de förhandlingarna också preciserar vilket ansvar vi gemensamt har för att utveckla barn- och ungdomspsykiatrin. Och det är viktigt att vi ser till att detta förebyggande arbete får en starkare ställning. Det blir en viktig uppgift inför de förhandlingar som ju så småningom ska redovisas för riksdagen.

Anf. 14 KERSTIN-MARIA STALIN (mp):

Fru talman! Jag hade inte hunnit nämna frågan om öronmärkning. Det var jättebra att den togs upp, och jag tackar för det.

Det här är mitt sista inlägg. Jag vill avslutningsvis tala om att jag i går blev inbjuden till en konferens om barnens rättigheter i Sverige och i världen, som ska hållas i samband med tioårsdagen av vårt godkännande av barnkonventionen. Jag anmälde mig på en gång, och jag hoppas att jag kommer med. Jag ser fram emot att vi då kan säga att barn och ungdomar över huvud taget liksom deras psykiska problem ska ha hög prioritet hos regeringen – i hjärtat, i hjärnan och i penningpåsen. För den som följer samhällsdebatten just nu och som läser den berörda utredningen noga är det uppenbart att den prioriteringen har varit för låg.

Jag tackar så mycket för den här debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition 1999/2000:12 till socialförsäkringsutskottet

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.40 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Prot.
1999/2000:13
14 oktober

---

*Svar på
interpellationer*

6 § Frågestund

Anf. 15 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Nu följer en frågestund. Följande statsråd kommer att delta: kulturminister Marita Ulvskog, justitieminister Laila Freivalds, försvarsminister Björn von Sydow, näringsminister Björn Rosengren och finansminister Bosse Ringholm.

Kulturministern kommer att besvara såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde inom regeringen. Frågorna till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområden inom regeringen.

Merita Nordbanken

Anf. 16 KARIN PILSÄTER (fp):

Herr talman! Jag tänkte ställa en fråga till finansministern angående staten som ägare. Det finns ju frågeställningar som är aktuella kring en rad olika bolag och en rad av våra grannländer. Jag tänkte uppehålla mig vid Merita Nordbanken.

I gårdagens pressmeddelande som kom efter det att det hade varit lite olika besked sägs det att frågan om när och hur utförsäljningen kommer att ske bedöms från kommersiella förutsättningar. Sedan fortsätter finansministern: Min bedömning är att staten inte bör avveckla alla aktier omedelbart.

Min första fråga är: Betyder detta att statens hela innehav i Merita Nordbanken inte ska säljas på en gång, även om det skulle kunna visa sig vara det kommersiellt bästa, och kan vi få ett säkert besked om att det trots allt fortfarande handlar om att hela innehavet ska säljas ut?

Min andra fråga är: Kan finansministern, med tanke på vad Tormod Hermansen har sagt angående Telia och den fusionen – att det här agerandet sänker värdet – garantera att värdet på Merita Nordbanken inte sjunker av den här typen av motstridiga besked?

Anf. 17 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Svaret är att det besked som är lämnat, dvs. att riksdagens uppdrag till regeringen att sälja ut alla aktier i Nordbanken är det som gäller. Vid vilken tidpunkt och i vilken omfattning som utförsäljningen kommer att ske avgörs på kommersiella grunder, som Karin Pilsäter refererar till.

Min bedömning i dag är att det inte sker vid *ett* tillfälle men självfallet är det de kommersiella grunderna som avgör det.

Anf. 18 KARIN PILSÄTER (fp):

Herr talman! Jag tror att många andra liksom jag fortfarande inte tycker att beskedet är helt glasklart på den punkten. Står alltså regeringen fast vid att hela innehavet ska säljas ut?

Anf. 19 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Svaret är ja.

Anf. 20 INGVAR ERIKSSON (m):

Herr talman! Jag har en fråga till försvarsministern. I dessa dagar är det väldigt många av försvarets personal, på praktiskt taget alla förband, som känner stor oro för om de får behålla sina arbeten eller ej efter det kommande försvarsbeslutet.

Mot bakgrund av att många av dem redan vid senaste stora försvarsbeslut förflyttades till andra förband ställer sig många av de här människorna nu frågan: Kan vi räkna med att de förband som beslutsfattarna satsade på nu blir kvar, och kommer vi och våra familjer som nu har rotat oss på andra orter att få behålla vår trygghet eller ska den åter rivas upp?

Vilken strategi kommer att gälla inom regeringen inför den kommande försvarspropositionen?

Anf. 21 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Herr talman! Vi känner alla av detta inför den stora förändring som sker inom vårt försvar och inom Försvarsmakten. Det kommer att betyda stora förändringar för alla individer.

En arbetsgrupp arbetar just nu mellan Försvarsmakten och Försvarsdepartementet med frågor kring var, på vilka orter, och kring vilka förband i fredsorganisationen som ska finnas kvar och vilka förändringar som ska ske. Det arbetet pågår. I dag pågår också uppvaktningar för arbetsgruppen. Jag vill minnas att det i dag är dag nr 4 som så sker, så processen pågår. Jag räknar med att riksdagen får regeringens förslag på sitt bord i slutet av november.

Anf. 22 INGVAR ERIKSSON (m):

Herr talman! Jag vill tacka försvarsministern för det beskedet – jag hade väntat mig ungefär det svaret. Men man måste väl ändå rimligen, av såväl försvarsekonomiska som försvarspolitiska skäl, kunna påräkna en konsekvens och en logik i det för landet så viktiga beslut som detta med försvaret innebär. Man har ju personal som har kommit till ett förband och rotat sig och som nu kanske står inför nya uppbrott. Detta är väldigt oroande. Det måste väl ändå, herr försvarsminister, finnas en logisk strategi i det som nu sker, oavsett var det sker.

Anf. 23 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Herr talman! Arbetet utgår från det riksdagsbeslut som fattades på senvåren. När det gäller den redovisning som överbefälhavaren har lämnat till regeringen – det gäller vårt behov av stridskrafter för framtiden, vårt behov av krigsmateriel och annan försvarsmateriel och det behov av strategiska kompetenser som Materielverket just har lämnat in uppgifter om – har vi, menar jag, att göra med rationella analyser, givet den helt annorlunda situation som Sverige befinner sig i tio år efter det att det kalla kriget är slut. Den politiska och den militära omgivningen är helt annorlunda. Det som sker är en rationell förändring i ljuset av omvärlden; det är det som försvaret är till för.

Sänkt moms på tjänster

Anf. 24 ULLA-BRITT HAGSTRÖM (kd):

Herr talman! Inom EU förekommer ju försök med sänkt moms på tjänster. Jag vet inte riktigt om det är Björn Rosengren eller Bosse Ringholm som ska svara. Men den 9 september fick jag av Bosse Ringholm beskedet, som svar på en fråga, att det i nuläget var osäkert när direktivet skulle komma att antas.

Men redan två dagar senare, den 11 september, var Bosse Ringholm i Åbo och då ställde sig EU:s finansministrar positiva. Det handlar här om hemtjänster. Det kan gälla fastighetsreparationer, städhjälp och fönsterputsning men det handlar också om frisörer, skräddare, skomakare, cykelreparatörer osv. Har uppfattningen ändrats i och med beslutet i Åbo? Enligt direktivet skulle ju kommissionen ha haft besked om vilka medlemsstater som vill medverka redan den 1 september.

Anf. 25 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Något beslut fattades inte på det informella finansministermötet i Åbo, utan det var en diskussion. Senast nu i oktober var detta uppe till diskussion på ett finansministermöte i Luxemburg. Formellt beslut kommer att fattas. Tidpunkten för att lämna in eventuella ansökningar är för närvarande satt till den 1 november.

Från svensk sida har vi hela tiden deklarerat att vi tycker att det är bra om man kan komma överens om den här typen av försök men att vi från svensk sida inte har för avsikt att delta i försöket.

Anf. 26 ULLA-BRITT HAGSTRÖM (kd):

Herr talman! Tack, Bosse Ringholm, för det beskedet! Således har vi tid på oss fram till den 1 november.

Det handlar faktiskt om arbetskraftsintensiva tjänsteområden där det kan finnas mycket svart arbetskraft. Detta ska vända sig direkt till brukaren och vara en metod för att öka sysselsättningen. Vidare ska det vara lokalt och inte konkurrensdrivande, och det ska inte strida mot den inre marknadens mål. Jag kan inte förstå varför regeringen skulle ha något emot att öka sysselsättningen och få bort svart arbetskraft. Vad kommer att ske till den 1 november?

Anf. 27 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Regeringen har självklart ingenting emot ökad sysselsättning, tvärtom. Vi har ju i budgetpropositionen lagt fram en rad förslag till åtgärder som ökar sysselsättningen. Däremot har vår bedömning varit att just försöket med sänkt moms, i förhållande till det resultat som det kan ge, är ett väldigt kostsamt försök och att det därför finns bättre metoder för att öka sysselsättningen.

Vi har för avsikt att i de samtal som pågår med riksdagspartierna ta upp just diskussionen om vita och svarta tjänster när det gäller tjänstebeskattningen. Vi kommer alltså även i fortsättningen att diskutera tjänstebeskattningen i det sammanhanget.

Anf. 28 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till justitieminister Laila Freivalds. Det gäller våld mot kvinnor.

Ibland kan, tyvärr, positiva saker även leda till någonting negativt. Vi kan ta Malmö som exempel. Där ligger vi väldigt långt framme när det gäller att ta itu med våld mot kvinnor. Det beror mycket på att man har specialiserat polis och övrig personal på att ta itu med just den här typen av brott.

Det har lett till en fördubbling av anmälningar från kvinnors sida. De har även stått fast vid anmälningarna i större utsträckning.

Då kommer jag till det negativa i sammanhanget. Det behövs mer resurser, eftersom utredningarna tar längre tid. Högen av utredningar växer hela tiden, så att man ibland får vänta månader eller t.o.m. år innan det är klart.

Det här har fått den negativa konsekvensen att vissa poliser söker sig bort från den här typen av yrken. Det är naturligtvis väldigt plågsamt att ge de tråkiga beskeden till kvinnorna, att det kommer att dröja så lång tid.

Min fråga är: Vad avser regeringen göra för att möta den här utvecklingen i form av att fler kvinnor anmäler och att fler kvinnor står fast vid sina anmälningar? Jag tror att den här utvecklingen kommer att fortsätta i takt med att polisen blir bättre på att hantera anmälningarna.

Anf. 29 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s):

Herr talman! I det stora paket som vi hade när det gäller våld mot kvinnor var en av strategierna att säkerställa att rättsväsendets olika myndigheter men också hälsovården, sjukvården, socialtjänsten på ett bättre sätt kunde möta de här kvinnornas behov. Det handlar bl.a. om att öka kunskapen hos alla de tjänstemän som på olika sätt kommer i kontakt med dessa kvinnor.

Den långa hanteringen av dessa ärenden är ett problem. Men jag kan notera att där man har tagit den här uppgiften på allvar har man också hittat metoder för att vara snabbare. Låt mig nämna ett exempel. Här i Stockholmsområdet har vi en tingsrätt som tillsammans med polis och åklagare och kriminalvård har föresatt att den här typen mål inte ska ta mer än tre veckor. Man har lyckats att genomföra det, bl.a. genom att ha en annan arbetsfördelning, ett annat sätt att hantera den här typen av ärenden. Tyvärr är det inte själva utredningen som tar tid, utan ärendena bara blir liggande. För det behövs det andra arbetsmetoder. Det pågår ett utvecklingsarbete som är väldigt positivt. Det har precis den effekt som Hillevi Larsson är ute efter, nämligen att det får kvinnorna att orka att göra anmälan och stå genom hela rättsprocessen.

Anf. 30 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag tror, precis som Laila Freivalds, att man måste angripa det här problemet på många sätt. Mycket av det justitieministern räknar upp är jättebra. Men sanningen är den att man inte kan göra hur mycket som helst med en ändrad arbetsorganisation, utan faktum kvarstår att det måste finnas folk som utreder fallen.

Det kommer hela tiden in nya fall, och man måste ta hand om gripanden – det är ju en jättestor process. Då tror jag ändå att man måste överväga, speciellt inför framtiden, att även tillföra resurser för att anställa mer personal.

Anf. 31 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s):

Herr talman! Jag delar Hillevi Larssons uppfattning, att det inte räcker bara med att utveckla sina arbetsmetoder, även om det finns väldigt mycket att hämta där. Det vet vi genom de utvärderingar som vi har gjort. Vi tror att det behövs ytterligare resurser. Det är bakgrunden till vad som står i budgetpropositionen. Rättsväsendet har under de senaste åren tillförts ytterligare medel. Men vi har också sagt att vi tänker återkomma i vårpropositionen med mycket noggrant gjorda överväganden. Det handlar om vilka ytterligare resurser som behövs till olika delar av rättsväsendet – bl.a. sådana områden som vi prioriterar, dit våld mot kvinnor hör – för att man ska kunna uppfylla de höga krav vi ställer på myndigheterna.

Nationella stödområden

Anf. 32 KENNETH JOHANSSON (c):

Herr talman! Jag har en fråga till näringsministern då det gäller de nationella stödområdena för företagsstöd.

Min födelseort Avesta i södra Dalarna har under lång tid genomgått en omfattande strukturomvandling. Ett ensidigt näringsliv, beroendet av Avesta Sheffield, gör att kommunen är sårbar. Kommunledningen har tidigare uppvaktat för att få en uppflyttning i högre stödområde men fått nej. I stället sätter regeringen i budgetpropositionen Avesta i den riskgrupp av kommuner som kanske inte ens kommer med i stödområde B, vilket skulle vara djupt olyckligt.

Mina frågor är: Hur kan näringsministern föreslå och riskera att Avesta kommun med sina problem hamnar utanför stödområde B? Hur bedömer näringsministern möjligheterna att Sverige ska få ett stödområde utökat till att omfatta 20 % av befolkningen?

Anf. 33 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Stödområdena och mål 2 är frågor som vi nu bereder och behandlar. När det gäller Avesta delar jag uppfattningen att där finns stora strukturella problem. Men att vi skulle få den situationen att man skulle få stöd med utgångspunkt från 20-procentsnivån bedömer jag som inte möjligt. Det har att göra med de allmänna nedskärningar som skett när det gäller stödområdena och EU:s syn på detta.

Jag vill också säga att vi nu har lyckats att nästan fördubbla återföringen av pengar från EU när det gäller såväl mål 1 som mål 2. Men vi koncentrerar oss på de områden där vi ser de största bekymren, och det är Norrlandslänen. Det är mål 1, dit vi också tillfört kusten.

Jag inser problemen i Avesta. Vi kommer självklart att tillsammans med Avesta försöka vidta åtgärder även där.

Anf. 34 KENNETH JOHANSSON (c):

Herr talman! För mig är det onekligen ofattbart att Avesta kommun inplaceras i en grupp som sannolikt hamnar utanför de nationella stödområdena, om jag tolkar näringsministerns svar rätt. Det här tycker jag är ett stort problem. Den bild som kommunledningen i Avesta ger är att man, vid investeringar som företag vill göra, behöver det stöd som det innebär att tillhöra det nationella stödområdet.

Jag tycker att det är fel att regeringen plockar in större städer efter Norrlandskusten och plockar bort utpräglade glesbygds- och avfolkningskommuner. Den prioriteringen kan jag inte förstå. Men vi i Centerpartiet kommer att redovisa en annan uppfattning i vår motion, och jag hoppas på stöd i den delen.

Anf. 35 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Som exempel på större städer eller kommuner i Norrland kan vi ta Umeå. Umeå ingår som beräkningsunderlag när det gäller mål 1 för Västerbotten och Norrbotten, och det är faktiskt väldigt positivt. Umeå kommer inte att få ta del av dessa pengar, men befolkningsunderlaget ligger som grund, innebärande att andra, mindre kommuner i Norrland får del av detta. Det tycker jag är positivt. Det tror jag också att Centerpartiet starkt stöder.

Det går bra för Sverige, men det går inte bra för alla orter. Avesta är en ort som har en industriell struktur som inte bär på samma sätt som tidigare. Det är en fråga som är angelägen för regeringen liksom för Avesta att tillsammans söka lösa.

Fastighetsinvesteringsbolag

Anf. 36 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! För drygt ett år sedan överlämnade förre AP-fondschefen Carl Johan Åberg m.fl. via Aktiefrämjandet ett fullständigt lagförslag till regeringen och Finansdepartementet beträffande bildande av s.k. fastighetsinvesteringsbolag.

Min fråga till finansministern är: Vad vet finansministern om fastighetsinvesteringsbolag, och hur ligger det till med den frågan?

Anf. 37 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Jag är väl medveten om detta förslag. Det har pågått ett beredningsarbete inom departementet. Vi har ingen tidpunkt för någon hantering av frågan.

Anf. 38 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Den här frågan är väldigt angelägen, eftersom det finns mycket starka skäl för att vi i Sverige får en vitaliserad fastighetsmarknad så att småsparare och placerare i Sverige har möjligheter att spara även i fastigheter, att de som vill det inte tvingas att göra det på utlandsmarknaderna.

Min uppmaning närmast, som får bli till en fråga beträffande tidpunkten, till finansministern är: Kan finansministern säga att vi får ett förslag om fastighetsinvesteringsbolag det närmaste året?

Prot.

1999/2000:13

14 oktober

Frågestund

Anf. 39 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):
Herr talman! Det framgick av mitt förra svar att det inte finns någon exakt tidtabell. Därför vill jag inte utlova någon sådan.

Kulturpolitik

Anf. 40 ULF NILSSON (fp):
Herr talman! Jag har en fråga till kulturministern.
Det pågår ett försök med mera självstyre ute i regionerna i Skåne, Kalmar län och Gotland. Kulturministern gjorde ett uttalande i Aftonbladet där hon sade: Om man permanentar regionförsöken har vi ingen nationell kulturpolitik längre. Då kan vi lägga ned bl.a. Kulturdepartementet.
Eftersom man inte alltid blir rätt citerad vill jag fråga kulturministern om hon ställer sig bakom detta uttalande. Och följdfrågan blir då om det inte är för tidigt att döma ut en försöksverksamhet som ska pågå i ytterligare två år.

Anf. 41 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):
Herr talman! Kulturdepartementets uppfattning har under planeringen för den försöksverksamhet som frågeställaren tar upp varit kritisk. Vi har känt en stark oro för att en fördelning av de pengar som staten har att fördela på det sätt som de s.k. regionala påsarna innebär skulle betyda att kulturen inte får de resurser som den behöver.
Detta har ingenting att göra med att lokala och regionala politiska beslutsfattare inte skulle vara tillräckligt kulturintresserade. Men konflikterna blir av ett sådant slag att erfarenheterna visar att det inte riktigt fungerar.
Vi har slagit vakt om den nationella statliga kulturpolitik som det finns ett brett stöd för i denna riksdag, och det tänker jag fortsätta att göra. Jag ser allvarliga problem med dessa regionaliseringsförsök. Vi från Kulturdepartementet har försökt att utforma vår del av försöken, men vi är ju inte inne i Västra Götalandsförsöket med kulturdelen. Vi har också försökt att få ett sådant regelsystem att kulturen ska värnas.
Det vore fel av mig som politiskt ansvarig för kulturpolitiken att inte ta upp denna debatt. Jag tycker att det är bra med en långvarig debatt där åsikter kan brytas mot varandra.

Anf. 42 ULF NILSSON (fp):
Herr talman! Jag tackar för svaret. Men i Skåne – som jag känner bäst till – är de statliga pengarna redan listade. Man har därför väldigt liten möjlighet att fördela dem.
De förändringar som hittills har skett är att staten har dragit ned ca 5 miljoner på musik i Skåne så att regionen har fått skjuta till pengar.
Det finns en hel del projekt, t.ex. kulturförbindelser över Öresund. Man har kanske både andra kontakter och en annan känsla nere i Skåne än vad som finns på central nivå.
Med tanke på att självstyret har varit så litet vill jag fråga vad det är för erfarenheter som kulturministern anser sig ha fått när det gäller för-

sämringar av kulturen i Skåne under den här perioden. Jag vore tacksam om jag kunde få ett konkret exempel på det.

Prot.
1999/2000:13
14 oktober

Frågestund

Anf. 43 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Herr talman! Jag kan bara utgå från de personer som sysslar med kulturpolitik nere i Skåne och som befinner sig närmast problemen. De beskriver situationen i Skåne som kaotisk och att kulturens position har försvagats trots att vi, precis som jag beskrev i mitt första svar, har försökt att förse kulturpengarna med hängslen och livrem.

Det är viktigt att vi har ett Sverige och inte bara ett antal regioner där de starkaste regionerna roffar åt sig mer. Då blir det mindre av rikt kulturliv i de svagare regionerna. Även en stark region i Sverige med 1–2 miljoner invånare kommer icke att kunna mäta sig med de regioner i Europa som har 18–20 miljoner invånare när det blir dags att slåss om resurserna.

Kulturen lever farligt med den regionaliseringseufori som just nu lever i delar av landet. Jag hoppas att vi kan föra en bra diskussion kring detta. Vi ska ha väldigt mycket mer av regionalpolitik. Däremot tror jag att regionaliseringsförsöken är farliga för kulturen.

AMS

Anf. 44 OWE HELLBERG (v):

Herr talman! Jag har en fråga till Björn Rosengren.

Det går bra för Sverige, men det går inte bra för alla. Fortfarande är alltför många arbetslösa, och AMS som ska hjälpa till att lösa problemet har egna bekymmer.

I mitt hemlän Gävleborg har hälften av kommunernas arbetsförmedlingar slut på medel för arbetsmarknadsåtgärder. En kommun har t.o.m. betalat för en utbildning, men har inte råd att skicka några till denna.

Nu uppmanas ett flertal arbetslösa i dessa kommuner att spara några a-kassedagar för att inte bli utstämplade och i stället gå till socialförvaltningen för att få socialbidrag. Det här är ett betänkligt beteende mot de arbetslösa, men också mot fattiga kommuner.

Min fråga till ministern blir då följande: Vad tänker ministern göra för att länsarbetsnämnden och arbetsförmedlingarna i Gävleborgs län ska kunna agera för de arbetslösas bästa och inte skickar dem till socialtjänsten?

Anf. 45 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Vi har från regeringen tillfört 1,665 miljarder kronor i nya pengar från den s.k. anslagskrediten till AMS och länsarbetsnämnderna.

AMS har nu 656 miljoner, och dessa pengar kommer att fördelas. Jag ska träffa AMS ledning i eftermiddag, och jag förutsätter att pengarna kommer att fördelas på de län som har det största behovet av dem.

Vi har lägre arbetslöshet i dag. Vi har ett avsevärt lägre antal konjunkturberoende åtgärder. Samtidigt har länsarbetsnämnderna tillförts

mer pengar än förra året då man hade ett högre antal konjunkturberoende åtgärder och högre arbetslöshet.

Anf. 46 OWE HELLBERG (v):

Herr talman! Jag får tacka för svaret. Men det känns ändå lite osäkert om denna checkkredit kommer att utnyttjas eller inte. Det finns en osäkerhet inför år 2000. Vad kommer att hända då med tanke på de förutsättningar som finns?

Jag hoppas att detta är en uppmaning att använda sig av checkkrediten och att man i kommande tilläggsbudget för 2000 beaktar problematiken så att de arbetslösa ska kunna hanteras på ett anständigt sätt utifrån de möjligheterna som finns ute på arbetsförmedlingarna.

Anf. 47 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Självklart ska de arbetslösa hanteras på ett anständigt sätt. Som jag tidigare har sagt här i kammaren kommer vi från regeringen inte att tillåta en ökning av utförsäkringar, och det håller vi kontroll på.

Det har visat sig från vissa länsarbetsnämnder i Sverige att man, trots att bara två tredjedelar av året har gått, har använt 80 % eller mer av anslagen. Det ser jag som allvarligt. Därför har vi tvingats att tillföra mer pengar. Jag förutsätter nu att det blir en utveckling på arbetsmarknaden så att vi också kommer att klara 2000 – som frågan gällde – på ett bra sätt, inte minst för de arbetslösas skull.

Mål 2-områdena

Anf. 48 LENA EK (c):

Herr talman! Min fråga riktar sig till näringsministern, och den handlar om mål 2-områdena.

Enligt den information som jag har fått har den svenska ansökningen inte godtagits – *has been rejected*, som formuleringen lyder. Det kan man kanske förstå. Statistiken redovisades inte enligt Eurostat. Mål 2-kriterierna uppfylldes inte och populationen är för stor. Det är t.ex. 63 % av det föreslagna geografiska området som faktiskt ligger utanför de anvisade målkriterierna.

Min fråga är nu, när detta ska dras en gång till i Sverige, om näringsministern är beredd att lyfta in fler områden som fyller målkriterierna i den svenska framställan.

Anf. 49 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! När det gäller de diskussioner som vi för med EU om mål 2 kan jag konstatera att det är kärt för Sverige och för alla andra länder. Det har att göra med att EU driver en linje med utgångspunkt från en gammal statistik, så en del av de orter som vi tar upp bedöms efter denna statistik.

Detta för vi nu en diskussion kring, och vi kommer att fortsätta med dessa förhandlingar. Det berör också sådana stora länder som Tyskland. Vi har sagt att vi i de fortsatta förhandlingarna kommer att hävda vår ståndpunkt med utgångspunkt från en färskare statistik.

Anf. 50 LENA EK (c):

Herr talman! Även färskare statistik visar att det är väldigt stora variationer när det gäller bruttoregionalprodukt, alltså vad som produceras inom området, mellan de av regeringen föreslagna orterna. Det är delvis det som kommissionens kritik riktar in sig på. Om man sätter faktor 100 på genomsnittet i Sverige, så ligger flera av de orter som regeringen har plockat bort strax över 80 i bruttoregionalprodukt, medan några av de föreslagna ligger en bit över 90.

Min fråga är då: Är det inte rimligt att de som har lägst bruttoregionalprodukt och starkast fyller de av kommissionen uppsatta kriterierna ingår i det svenska förslaget?

Anf. 51 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Bruttoregionalprodukten är ett kriterium. Ett annat kriterium är befolkningstätheten. Det finns också andra kriterium som vi vill framföra. Det har att göra med de stora omstruktureringar som vissa kommuner står inför. Jag menar att det förslag som vi har förelagt kommissionen är korrekt och bygger på ett korrekt underlag, och det är med utgångspunkt från detta som vi förhandlar.

Fastighetsskatten

Anf. 52 CARL FREDRIK GRAF (m):

Herr talman! Min fråga riktar sig till finansministern.

Hur hög fastighetsskatt kan finansministern tillåta innan han anser att den är extremt hög?

Anf. 53 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Vi har en fastighetsbeskattningsordning och ett system som har inneburit att vi de senaste åren har fryst systemet på grund av mycket höjda fastighetstaxeringsvärden.

Jag har i olika sammanhang som svar på frågor sagt att vi har för avsikt att inför nästa år gå igenom systemet, inte minst därför att vi har ett par utredningar som jobbar på området. Sedan ska vi se om vi på grundval av det material som finns kan konstruera något nytt förslag. Om det inte går att konstruera något nytt förslag återstår alltid möjligheten att frysa skatterna på fastigheter även nästa år.

Anf. 54 CARL FREDRIK GRAF (m):

Herr talman! I budgetpropositionen står det att skatteuttaget kommer att öka med 6,6 miljarder. Då är inte hänsyn tagen till småhustaxeringen år 2002.

Anser finansministern att det är en extremt förhöjd nivå?

Anf. 55 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Den beräkning som finns i budgetpropositionen förutsätter att ingenting görs åt det nuvarande systemet. Som jag alldeles nyss sade har vi för avsikt att gå igenom det nuvarande systemet för att se om vi kan hitta ett bättre förslag. Jag har sagt, och det kan jag gärna upprepa,

Prot.

1999/2000:13

14 oktober

Frågestund

att regeringen självfallet inte kommer att föreslå några extrema höjningar av fastighetsskatten.

Förändringar inom Posten

Anf. 56 INGE CARLSSON (s):

Herr talman! Jag har en fråga till näringsministern.

Posten står inför stora förändringar. Det råder stor oro bland de anställda. Det råder också stor oro i vissa delar av landet där det spekuleras om nedläggningar av postkontor och därmed en försämrad service för medborgarna. Finspångs kommun är en sådan kommun där det råder stor oro just nu inför detta.

Jag vill därför höra näringsministerns bedömning om Postens framtid. När kan vi förvänta oss att få slutliga besked om Postens framtid?

Anf. 57 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Vi har från riksdagen fått ett bemyndigande att se över Postgirot, antingen att Postgirot ska bli en fullvärdig bank eller att det ska säljas ut. Bakgrunden till detta är att Postgirot i dag är en, om jag får uttrycka mig så, olönsam affär. Det är detta som nu ligger så att säga ”i pipen”. Samtidigt har vi från regeringens sida av Posten begärt en analys och bedömning. Det har vi fått i dagarna, och vi håller nu på att bereda ärendet. Det kommer kanske att ta någon vecka till, sedan kommer regeringen att avgöra vad som kommer att hända.

Men jag vill säga till kammaren att det viktiga för mig är att Posten måste ses som en mycket viktig samhällelig tjänst för medborgarna. För mig är medborgarperspektivet det viktigaste, dvs. att jag kan få service i postala tjänster i stort sett var jag än befinner mig. Om det sedan ska ske via ett postkontor eller via andra serviceställen vill jag återkomma till.

Mobiltelefon för barn

Anf. 58 EVA FLYBORG (fp):

Herr talman! Även jag har en fråga till näringsministern, som är väldigt populär här i dag.

På senare tid har fler och fler studier visat på ett samband mellan mobiltelefoners strålning och negativa medicinska konsekvenser. I en senare studie som kom för bara några veckor sedan menar man att barn är extremt mycket mer känsliga än vad man tidigare trodde.

Det är i dagsläget ingen som kan bevisa att mobiltelefonernas strålning är farlig, men det finns å andra sidan ingen som kan bevisa att de är ofarliga, så man vet egentligen inte.

I det här läget väljer statliga Telia att lansera en mobiltelefon för barn. Målgruppen är 7–12-åringar. Det finns ju inget som säger att fem- eller sexåringar inte kommer att använda dem, utan troligtvis blir det väl så också.

Min fråga till näringsministern: Anser ministern att det är lämpligt för statliga Telia att ägna sig åt att helt enkelt legitimera att barn använder mobiltelefoner vid så låg ålder?

Anf. 59 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Det är alltid viktigt att de som utvecklar och försäljer produkter tar hänsyn till det exempel som togs upp i frågeställningen, dvs. barn.

Allmänt när det gäller strålning och mobiltelefoni ska jag ta till mig det som har sagts här och se om möjligheter finns att via olika statliga myndigheter initiera forskning på området.

En lagstiftning har vi i stort sett, men ansvaret måste generellt ligga på den som producerar och försäljer denna produkt. Om överträdelser sker får vi självfallet gå in i denna fråga.

Frågestund

Anf. 60 EVA FLYBORG (fp):

Herr talman! Miljöbalken föreskriver ett produktansvar. Det innebär att om man är osäker ska man följa försiktighetsprincipen. Enligt min mening är detta ett klart fall där man borde följa just den meningen.

Jag tolkar ändå näringsministerns svar så, att han kommer att följa utvecklingen och att han kanske också rekommenderar Telia att dra tillbaka den här satsningen, just därför att det gäller barns hjärnor som i ett mögnadsskede är mer känsliga för de här sakerna.

Anf. 61 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag ska låta mig informeras av Telia.

Jag vill också säga att vi ska ta fram en miljöpolicy för varor inom EU tills Sverige blir ordförandeland i EU år 2001. Ambitionen är att vi ska fastställa miljökrav på de produkter som släpps ut på marknaden, och det här är faktiskt ett lämpligt exempel.

Jag ska som sagt låta mig bli informerad av Telia.

Upphovsrättsligt skydd för bibelöversättningen

Anf. 62 LARS HJERTÉN (m):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till justitieministern.

En enhällig riksdag gav för ett år sedan regeringen till känna att skyndsamt utreda behovet av ett upphovsrättsligt skydd för den nya bibelöversättningen. Justitiedepartementet har utrett frågan på regeringens vägnar, och det har resulterat i en rapport som jag har här. Den har sedan dess varit ute på remiss.

Om lite drygt en månad, den 17 november, kommer den nya översättningen att presenteras riksdagen vid en sammankomst just här i kammaren. Då borde regeringen rimligtvis ha fattat beslut i frågan om upphovsrätt.

Min fråga till justitieministern blir därför: När kan vi förvänta oss ett beslut?

Anf. 63 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s):

Herr talman! Jag önskar att jag kunde ge ett direkt svar. Jag försöker erinra mig var lagstiftningsärendet ligger.

Det här är ju en angelägen fråga, och det råder inga som helst olika meningar om att bibelöversättningen ska ha ett upphovsrättsligt skydd. Justitiedepartementet brukar ju vara ett effektivt departement som effek-

tuerar allt vad det lovar, så jag utgår ifrån att vi kommer med ett förslag inom den tid som är nödvändig.

Anf. 64 LARS HJERTÉN (m):

Herr talman! Jag tackar för svaret som var mycket positivt.

Jag kan bara hänvisa till att det i skrivelsen finns förslag om vad man ska göra. Det är ett tillägg i 9 § upphovsrättslagen, där man skriver att man ska ha ett skydd för verk som är resultatet av omfattande vetenskaplig forskning. Det finns alltså förslag. Det är bara ett regeringsbeslut som fattas.

Svenska insatser i Bosnien

Anf. 65 MARGARETA VIKLUND (kd):

Herr talman! Delar av försvarsutskottet har varit i Bosnien helt nyligen – min fråga riktar sig till försvarsministern – man konstaterade då att den svenska fredsstyrkan där är mycket populär och säkert också mycket behövlig. Men trots den fortfarande instabila och oroliga situationen i Bosnien har regeringen beslutat att minska de svenska insatserna där, bl.a. för att frigöra resurser till Kosovoinsatserna. Hade det då inte varit bättre att stanna kvar i Bosnien och att satsa på humanitära insatser i Kosovo? Behovet där på det humanitära området är oändligt stort. Ett annat skäl är att de svenska militära insatserna i internationellt hänseende kommer så pinsamt sent, när alla redan varit i gång i flera månader.

Har försvarsministern några tankar på att ta initiativ till att återgå till samma styrka i Bosnien igen? Vad tänker försvarsministern göra för att förbättra och effektivisera beslutsgången för att förhindra långsamhet då nya akuta internationella situationer uppstår?

Anf. 66 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Herr talman! Nato, som leder den militära operationen, har beslutat att reducera Bosnieninsatsen från i runda tal 32 000 man till ca 19 000 man. Reduceringarna går bl.a. ut över den nivå som kallas brigadnivån. Det har sin grund i dels en bedömning av läget i Bosnien, dels behovet för alla länder som deltar i Bosnien att också kunna medverka i Kosovo. Det råder brist på fredsfrämjande trupp.

Vi deltar i förändringsarbetet. I Bosnien kommer det att finnas en nordisk/polsk bataljonsgrupp på, som jag vet i dag, drygt 800 man. Där kommer det att finnas kontingenter från alla de nordiska länderna. I Kosovo har man bl.a. från den brittiska ledningen enträget begärt att få ersättningstrupp för den insats som den brittiska brigaden gör. Även den brittiska armén pressas av att ha förband på flera olika ställen samtidigt. Det innebär att den insats vi nu kommer att göra i Kosovo är mycket efterfrågad av dem som är ansvariga för Kosovoinsatsen.

Anf. 67 MARGARETA VIKLUND (kd):

Herr talman! Jag vill tacka för svaret. Det var bra att få. Men jag skulle ändå vilja höra om den andra frågan jag ställde. Vad tänker försvarsministern göra för att förkorta den här dröjsmålsprocessen, som ju internationellt sett är oerhört pinsam?

Anf. 68 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Herr talman! Jag är inte heller nöjd med den grad av snabbhet som vår s.k. snabbinsatsstyrka har visat. Jag har därför tagit initiativ till en prövning av hur vår snabbinsatsförmåga ska organiseras under det kommande året och de kommande åren. Vi går över organisation och rekrytering. Självklart måste också finansiering finnas – under utgiftstaken – för våra insatser.

Försvaret

Anf. 69 SVEN BERGSTRÖM (c):

Herr talman! Jag har också en fråga till försvarsministern. Den handlar om den förestående omstruktureringen, neddragningen, av försvaret. Jag kommer från Gävleborg. Där var det i förra omgången Söderhamn, flygflottiljen i Söderhamn, som lades ned när man bantade försvaret.

Det var sannolikt dumt för Sverige, men det visade vara bra för Söderhamn. Man tog sig samman. Man fick hjälp med ett statligt paket. Näringsliv, kommun och alla aktörer vannade sig om att ta krafttag för att lyfta Söderhamn, få bukt med befolkningsutflyttning osv.

Jag skulle vilja fråga försvarsministern om han är beredd att se till att de orter som nu kommer att drabbas av nedläggningar av förband också får den hjälp på vägen som det innebär att man utlokaliserar viss statlig verksamhet. Detta kan ge ett bidrag till att förändra arbetsmarknaden och lyfta den ort som anser sig drabbad.

Anf. 70 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Det faller på mig att svara på den frågan. Vi har nu satt i gång ett arbete inom Regeringskansliet där många ministrar är inblandade för att kunna lägga fram konkreta åtgärder till de orter som kommer att drabbas på grund av omstruktureringen av försvaret.

Anf. 71 SVEN BERGSTRÖM (c):

Herr talman! Tack för det. Näringsministern talar om konkreta åtgärder. Jag skulle gärna se lite mer ordentliga besked i frågan. Centerpartiets riksdagsgrupp hade häromdagen en genomgång av hur det här har påverkat t.ex. Söderhamn. Vi var alldeles överens om att det är en god samhällsekonomisk åtgärd att se till att göra sådana här insatser från statens sida i samband med en neddragning av försvaret. Den kommer naturligtvis att slå hårt mot den lilla orten om man inte får hjälp av staten.

Jag hoppas att vi kan vara överens om att det är en god samhällsekonomisk insats att se till att man undviker arbetslöshet, nedläggning och utflyttning i de orter som kommer att drabbas. Jag skulle därför vilja vädja till både näringsministern och försvarsministern att se till detta. Jag kan för Centerpartiets del lova att vi kommer att backa upp alla åtgärder för att se till att de här orterna får ett starkt stöd i det läge som kommer att uppstå.

Prot.

1999/2000:13

14 oktober

Frågestund

Anf. 72 MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Barn-TV-kanalen Fox Kids genomförde för ett tag sedan en nyligen publicerad undersökning. Min fråga är alltså till kulturministern. Den handlade om hur barn ser på TV. Det var ett riksrepresentativt urval som bör ge 95 % statistisk signifikans. Frågan gällde hur man uppfattade barn-TV som förälder. Det visade sig i den här undersökningen att 62 % ansåg att det var för mycket våld i barn-TV-programmen. 68 % av föräldrarna tyckte att det fanns för lite pedagogik.

Min fråga till kulturministern är då: Vad anser kulturministern om denna undersökning? Och avser kulturministern att vidta några åtgärder med anledning av den?

Anf. 73 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Herr talman! Jag har inte tagit del av just denna undersökning, men jag kommer att göra det. Däremot har jag tagit del av en undersökning som Granskningsnämnden gjorde. Det var också ganska nyligen, för några månader sedan. Den visade att våldet i televisionen inte har ökat totalt sett. Våldet i dess helhet, det våld som barn kan möta i televisionen, har minskat mycket kraftigt i *public service*-kanalerna. Däremot ökar det i en del av de kommersiella kanalerna.

Det är en av många viktiga anledningar till att vi måste fortsätta se till att vi har resursstarka och integrerade *public service*-bolag både när det gäller radio och television i Sverige. Vi kommer att fortsatt satsa på en sådan politik.

Vi kommer också att se över vad vi kan göra mer. Vi har ju ett våldsskildringsråd. Vi har avtal både mellan stat och TV 4 och mellan stat och *public service*-företagen. Där har vi lyft fram de här frågorna och fått in nya restriktioner för att barn inte ska möta våld. Vi undersöker nu inför den nya avtalsperioden om det kan göras mer på de här punkterna. Allvarligt är det hur som helst.

Anf. 74 MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Det gläder mig att kulturministern också ser allvarligt på den här utvecklingstendensen som ju, även om den har minskat inom *public service*, totalt sett har ökat. Vi vet att barn inte bryr sig så mycket om vilken kanal de tittar på, bara det är något spännande och häftigt.

En följdfråga när det gäller de kommersiella kanalerna, som naturligtvis är det stora problemet, är ju: Vad finns det i bakfickan? Vad finns det för beredskap för att hantera problematiken gentemot de kommersiella kanalerna?

Anf. 75 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Herr talman! Detta är ju en viktig del i det ganska svåra teknikskifte som vi befinner oss i när det gäller televisionen över huvud taget. Vi är ju ett betydande antal partier i riksdagen som tycker att det är viktigt att få digitala marksändningar av television. Även i framtiden ska television distribueras via marknätet, inte bara via satellit och kabel. Marknätet gör

det nämligen möjligt för denna kammare att fastställa vissa regler eller att vara med och se till att det sluts avtal och görs upp villkor som håller undan en del av det värsta våldet, barnreklamen och annan exploatering av barn i det som sänds ut i televisionen.

Får vi en satsning enbart på distributionsformen satellit och kabel, det som är marknadens drivkraft och förslag till lösning, då kommer det att bli väldigt svårt för oss att göra så mycket. Vi kan göra en del på EU-nivå, och vi kämpar där. Men det är en lång väg att gå.

Kriminalvården

Anf. 76 JOHAN PEHRSON (fp):

Herr talman! Jag har en fråga till justitieministern angående svensk kriminalvård. Det gäller Kumlaanstalten och riksmottagningen där. Jag besökte Kumla i veckan. De bedriver en väldigt viktig verksamhet där på riksmottagningen för att försöka gå igenom och analysera de problem och bakgrunder som de människor har som får fängelsestraff på fyra år eller längre i Sverige i dag. Den här bedömningen, som pågår i ungefär åtta nio veckor, är avgörande för klimatet inne på anstalterna och för vad som kan hända med de här människorna när de ska komma ut.

Då tycker jag att det är ett problem att inte mer resurser avsätts för Kumla som har riksmottagningen jämfört med de andra anstalterna i säkerhetsklass 1 – Hall och delar av Tidaholm.

Jag undrar om justitieministern tycker att det är ett problem att man inte får lite mer extra resurser. Dessa åtta veckor är extremt kritiska för klimatet under de kommande många åren.

Anf. 77 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s):

Herr talman! När Kriminalvårdsstyrelsen gör en fördelning av de pengar som riksdagen anslår till kriminalvården har man naturligtvis att överväga vilka speciella krav som olika kriminalvårdsområden kräver. Det är ju ingen tvekan om att Kriminalvårdsstyrelsen tar hänsyn till att Kumla har riksmottagningen och vad den kräver, inte minst vid uppbyggnaden av den. Jag vet att man har tagit särskild hänsyn till detta när man har gjort budgetar för de olika kriminalvårdsmyndigheterna.

Sedan är det fråga om huruvida man är nöjd på Kumla med det. Men det är nog en dialog som får föras mellan företrädare för Kumlaanstalten och Kriminalvårdsstyrelsen. Jag som minister ska nog akta mig för att ha en uppfattning i en sådan fråga som så väldigt tydligt handlar om myndighetsansvar för dem som hanterar frågorna efter att vi har fattat våra beslut här.

Anf. 78 JOHAN PEHRSON (fp):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för svaret. Jag som riksdagsledamot har lite lättare att lägga mig i och rota i detta, och jag ska återkomma även till Kriminalvårdsstyrelsen för att ta reda på om det verkliga är som ministern säger. Min information är nämligen den motsatta.

Prot.
1999/2000:13
14 oktober

Frågestund

Anf. 79 EWA THALÉN FINNÉ (m):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till finansminister Bosse Ringholm.

Statsrådet Lars-Erik Lövdén har under senare tid vid ett flertal tillfällen uttalat sig positivt om utländsk konkurrens inom byggsektorn, senast i en artikel i tidningen Byggindustrin. Där framgår det att han anser att det skulle gagna priset om vi hade utländska aktörer inom både byggmaterialektorn och husbyggnadssektorn. Jag vet att det finns intresse från bl.a. estniska husföretag att få göra jobb i Sverige. Det är precis det som statsrådet Lövdén skulle vilja, eftersom det ökar konkurrensen och pressar huspriserna.

Min fråga till finansministern är om finansministern och regeringen stöder dessa uttalanden om att ökad utländsk konkurrens inom byggsektorn även från de baltiska länderna vore bra för Sverige.

Anf. 80 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Regeringen är naturligtvis intresserad av ökad konkurrens för att pressa priser på olika områden, och vi har nyligen gett ett uppdrag till Statistiska centralbyrån att se på det förhållandet att priserna är 27 % högre i Sverige än inom EU-området. I det avseendet har jag ingen annan uppfattning än statsrådet Lövdén, att det är önskvärt med en ökad konkurrens på byggområdet. Jag delar alltså uppfattningen att det är bra med mer konkurrens på byggområdet.

Anf. 81 EWA THALÉN FINNÉ (m):

Herr talman! Jag får börja med att tacka för svaret. Det var positivt att höra att finansministern och regeringen i grunden är positiva till ökad konkurrens, som jag hoppas även kommer att gälla tjänsteutbyten inom byggbranschen.

I dag har vi ett frihandelsavtal med de baltiska staterna. Men det gäller endast handel med varor och inte handel med tjänster. Jag tycker att det är viktigt att detta fördjupas. I dag finns det nämligen stora hinder för baltiska företag att konkurrera på den svenska marknaden om de vill komma hit och utföra tjänster. Ett par av dessa hinder är ju att det i dag är i princip omöjligt att från Statens invandrarverks tillståndsavdelning få skriftliga besked om baltiska byggföretag behöver arbetstillstånd eller inte. Om dessa företag måste ha arbetstillstånd, vilket är troligt, går inte det att få, eftersom vi har en arbetslöshet bland svenska byggnadsarbetare, trots att detta inte gäller anställning i svenska företag utan bara kortvariga uppdrag i Sverige.

Min fråga är: Avser regeringen att se över reglerna som gäller för baltiska byggföretag, så att det blir möjligt för dem att komma hit och utföra arbeten och så att det inte råder något tvivel om vilka regler det är som gäller och så att svenska byggherreföretag kan få besked?

Anf. 82 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Den allmänna inställningen är att vi gärna bidrar till att öka konkurrensen på olika områden. Jag inser att även de baltiska stater-

nas försök och önskan att bli medlemmar i den Europeiska unionen, vilket vi stöder, naturligtvis skulle skapa helt andra förutsättningar för deras arbete i detta fall. Det är min förhoppning att vi åren framöver kommer att få se att de tre baltiska länderna kommer att bli medlemmar i EU. Det underlättar definitivt denna process.

Prot.
1999/2000:13
14 oktober

Frågestund

Rikskvinnocentrum

Anf. 83 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till justitieministern, och den handlar om Rikskvinnocentrum. Rikskvinnocentrum inrättades som ett nationellt centrum efter förslag från Kvinnovåldskommissionen. De direktiv som Rikskvinnocentrum fick innebar att man från ett kvinnoperspektiv bl.a. skulle verka för ett förbättrat bemötande i sjukvården av våldsutsatta kvinnor. Staten skulle bistå Rikskvinnocentrum med resurser under en uppbyggnadstid, men kommissionen uteslöt inte ett fortsatt statligt engagemang. Men i budgetpropositionen för i år finns det inga medel avsatta för den fortsatta verksamheten.

Justitieministern lovordade så sent som i december förra året verksamheten och avslutade med att säga:

Därför är det viktigt att säkerställa finansieringen av Rikskvinnocentrum.

Även socialministern har visat intresse.

Jag anser att staten måste ta ett ansvar för att långsiktigt säkra den framtida finansieringen. För att garantera nästa års verksamhet krävs en omedelbar lösning.

Min fråga till justitieministern är: Är ministern beredd att verka för att Rikskvinnocentrum kommer att kunna fortsätta sin mycket viktiga verksamhet?

Anf. 84 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s):

Herr talman! Jag är beredd att lovorda Rikskvinnocentrum även nu, eftersom man där gör ett utomordentligt arbete som är oerhört viktigt för en utveckling av kunskap om misshandlade kvinnor och deras behov av stöd och hjälp, inte minst inom sjukvården.

Socialministern har inte bara visat intresse för frågan. Han har ansvaret för hanteringen av denna fråga. Och regeringen kommer givetvis att ge honom allt det stöd som behövs för att säkerställa att Rikskvinnocentrum kan fortsätta sin viktiga verksamhet.

Anf. 85 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Herr talman! Det gläder mig att höra att justitieministern uttrycker vilken stor betydelse som Rikskvinnocentrum har. Jag vet att vi vid andra tillfällen har diskuterat vem som har ansvaret när det gäller att komma till rätta med kvinnovåldsfrågor. Och justitieministern och socialministern delar i viss utsträckning ansvaret. Men då räknar jag med, herr talman, att justitieministern kommer att göra allt för att se till att Rikskvinnocentrum kommer att få en finansiering så att man klarar redan nästa års verksamhet.

Upphandlingsregler

Anf. 86 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Herr talman! Jag har en fråga i slutet av denna frågestund som nog många kommunalråd, landstingsråd och länsstyrelser undrar över, och den gäller upphandlingsreglerna. Jag ska inte ställa någon lång fråga utan låta näringsministern få möjlighet att förklara hur man köper tjänster i 50-miljonersklassen utan att använda de upphandlingsregler som finns både inom EU och i Sverige. Vi är många ute i kommunerna som har önskat att vi skulle kunna gynna dem som ligger oss närmast, men vi har varit tvingade att anpassa oss efter de regler som finns.

Vad är det som har skett i dag i Näringsdepartementet när det gäller upphandlingsreglerna för tjänster till utredningar och annat? Jag vill gärna ha ett svar på det.

Anf. 87 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Det är riktigt att Dagens Eko har gått igenom vissa av de upphandlingar av tjänster som Näringsdepartementet har gjort, och man har påstått att gällande lagstiftning, dvs. lagen om offentlig upphandling, inte har följts.

Jag kan bara säga att vi har skapat särskilda rutiner för att säkerställa att så sker. Och när vi nu i efterhand har gått igenom samtliga de fem fall av upphandling som Ekot har tagit upp, kan jag konstatera att vi i fråga om dessa inte behöver göra upphandlingen enligt vissa regler men att vi ändå har gjort det.

Ekot har alltså fullständigt fel. Vi har tillämpat de regler som finns, och jag har också meddelat Ekot detta. Jag förutsätter nu att Ekot med sitt anseende vad avser korrekthet nu tillrättalägger den felaktiga bild som man har gett av Näringsdepartementets upphandling.

Anf. 88 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Herr talman! Jag har en kort följdfråga. Är det så att näringsministern tycker att dessa regler är för krångliga och att man inte ens på Näringsdepartementet kan följa dem? Det tror jag att många kommunpolitiker och landstingspolitiker tycker.

Anf. 89 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag ska inte gå in på om de är krångliga, men man ska följa dem. Vi följer dem. Där har vi inga som helst kompromisser.

Av många skäl, men inte minst av det skälet att Näringsdepartementet också är ansvarigt för konkurrensmyndigheten, följer vi dem korrekt, även om de nu skulle vara krångliga.

Anf. 90 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Frågestunden är slut, och jag tackar statsråden och kammarens ledamöter.

7 § Bordläggning

Prot.
1999/2000:13
14 oktober

Anmälades och bordlades

Proposition

1999/2000:16 Utvidgning av lagen om europeiska företagsråd till att avse Storbritannien

Motioner

med anledning av prop. 1999/2000:5 Personskadeskydd för studenter
1999/2000:Ub3 av Margareta Cederfelt (m)

med anledning av prop. 1999/2000:10 Ett reformerat studiestödssystem

1999/2000:Ub4 av Roy Hansson (m)

1999/2000:Ub5 av Ulf Nilsson m.fl. (fp)

1999/2000:Ub6 av Cinnika Beiming och

Christina Pettersson (s)

1999/2000:Ub7 av Lennart Kollmats och Elver Jonsson (fp)

1999/2000:Ub8 av Sofia Jonsson m.fl. (c)

1999/2000:Ub9 av Erling Wälivaara m.fl. (kd)

1999/2000:Ub10 av Beatrice Ask m.fl. (m)

1999/2000:Ub11 av Bengt-Ola Rytter m.fl. (s)

8 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 13 oktober

1999/2000:27 av *Lena Ek* (c) till jordbruksminister Margareta Winberg
Ursprungsmärkning av kött

den 14 oktober

1999/2000:28 av *Roy Hansson* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Sjöräddningstjänsten

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 oktober.

9 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Anmäldes att följande fråga för skriftligt svar framställdes

den 14 oktober

1999/2000:62 av *Ragnwi Marcelind* (kd) till justitieminister Laila Freivalds

Ekonomiska förutsättningar för extraordinära händelser

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 oktober.

10 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 14 oktober

1999/2000:39 av *Sven-Erik Sjöstrand* (v) till statsrådet Mona Sahlin
Triklöretylen

1999/2000:41 av *Rigmor Ahlstedt* (c) till justitieminister Laila Freivalds
Uppsalapolicen

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 oktober.

11 § Kammaren åtskildes kl. 15.00.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 12.40 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LISBETH HANSING ENGSTRÖM

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Prot.
1999/2000:13
14 oktober

---

1 § Ny riksdagsledamot, m.m.	1
2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
3 § Svar på interpellation 1999/2000:15 om hantverket	2
Anf. 1 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	2
Anf. 2 YVONNE ANDERSSON (kd)	3
Anf. 3 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	4
Anf. 4 YVONNE ANDERSSON (kd)	5
Anf. 5 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	5
Anf. 6 YVONNE ANDERSSON (kd)	6
4 § Svar på interpellation 1999/2000:19 om barns och ungdomars psykiska hälsa	7
Anf. 7 Socialminister LARS ENGQVIST (s)	7
Anf. 8 KERSTIN-MARIA STALIN (mp)	8
Anf. 9 LARS GUSTAFSSON (kd)	9
Anf. 10 Socialminister LARS ENGQVIST (s)	9
Anf. 11 KERSTIN-MARIA STALIN (mp)	10
Anf. 12 LARS GUSTAFSSON (kd)	10
Anf. 13 Socialminister LARS ENGQVIST (s)	10
Anf. 14 KERSTIN-MARIA STALIN (mp)	11
5 § Hänvisning av ärende till utskott	11
Ajournering	11
Återupptagna förhandlingar	11
6 § Frågestund	12
Anf. 15 FÖRSTE VICE TALMANNEN	12
<i>Merita Nordbanken</i>	<i>12</i>
Anf. 16 KARIN PILSÄTER (fp)	12
Anf. 17 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	12
Anf. 18 KARIN PILSÄTER (fp)	12
Anf. 19 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	12
<i>Försvarsbeslutet</i>	<i>13</i>
Anf. 20 INGVAR ERIKSSON (m)	13
Anf. 21 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	13
Anf. 22 INGVAR ERIKSSON (m)	13
Anf. 23 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	13
<i>Sänkt moms på tjänster</i>	<i>14</i>
Anf. 24 ULLA-BRITT HAGSTRÖM (kd)	14
Anf. 25 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	14
Anf. 26 ULLA-BRITT HAGSTRÖM (kd)	14
Anf. 27 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	14
<i>Våld mot kvinnor</i>	<i>15</i>
Anf. 28 HILLEVI LARSSON (s)	15
Anf. 29 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	15
Anf. 30 HILLEVI LARSSON (s)	15
Anf. 31 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	16
<i>Nationella stödområden</i>	<i>16</i>

Anf. 32 KENNETH JOHANSSON (c)	16
Anf. 33 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	16
Anf. 34 KENNETH JOHANSSON (c)	17
Anf. 35 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	17
<i>Fastighetsinvesteringsbolag</i>	17
Anf. 36 LENNART HEDQUIST (m)	17
Anf. 37 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	17
Anf. 38 LENNART HEDQUIST (m)	17
Anf. 39 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	18
<i>Kulturpolitik</i>	18
Anf. 40 ULF NILSSON (fp)	18
Anf. 41 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	18
Anf. 42 ULF NILSSON (fp)	18
Anf. 43 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	19
<i>AMS</i>	19
Anf. 44 OWE HELLBERG (v)	19
Anf. 45 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	19
Anf. 46 OWE HELLBERG (v)	20
Anf. 47 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	20
<i>Mål 2-områdena</i>	20
Anf. 48 LENA EK (c)	20
Anf. 49 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	20
Anf. 50 LENA EK (c)	21
Anf. 51 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	21
<i>Fastighetsskatten</i>	21
Anf. 52 CARL FREDRIK GRAF (m)	21
Anf. 53 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	21
Anf. 54 CARL FREDRIK GRAF (m)	21
Anf. 55 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	21
<i>Förändringar inom Posten</i>	22
Anf. 56 INGE CARLSSON (s)	22
Anf. 57 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	22
<i>Mobiltelefon för barn</i>	22
Anf. 58 EVA FLYBORG (fp)	22
Anf. 59 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	23
Anf. 60 EVA FLYBORG (fp)	23
Anf. 61 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	23
<i>Upphovsrättsligt skydd för bibelöversättningen</i>	23
Anf. 62 LARS HJERTÉN (m)	23
Anf. 63 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	23
Anf. 64 LARS HJERTÉN (m)	24
<i>Svenska insatser i Bosnien</i>	24
Anf. 65 MARGARETA VIKLUND (kd)	24
Anf. 66 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	24
Anf. 67 MARGARETA VIKLUND (kd)	24
Anf. 68 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	25
<i>Försvaret</i>	25
Anf. 69 SVEN BERGSTRÖM (c)	25
Anf. 70 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	25

Anf. 71 SVEN BERGSTRÖM (c).....	25
<i>Barn-TV</i>	26
Anf. 72 MARIA LARSSON (kd).....	26
Anf. 73 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	26
Anf. 74 MARIA LARSSON (kd).....	26
Anf. 75 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	26
<i>Kriminalvården</i>	27
Anf. 76 JOHAN PEHRSON (fp).....	27
Anf. 77 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s).....	27
Anf. 78 JOHAN PEHRSON (fp).....	27
<i>Utländsk konkurrens inom byggsektorn</i>	28
Anf. 79 EWA THALÉN FINNÉ (m)	28
Anf. 80 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	28
Anf. 81 EWA THALÉN FINNÉ (m)	28
Anf. 82 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	28
<i>Rikskvinnocentrum</i>	29
Anf. 83 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	29
Anf. 84 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s).....	29
Anf. 85 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	29
<i>Upphandlingsregler</i>	30
Anf. 86 RUNAR PATRIKSSON (fp)	30
Anf. 87 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	30
Anf. 88 RUNAR PATRIKSSON (fp)	30
Anf. 89 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	30
Anf. 90 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	30
7 § Bordläggning	31
8 § Anmälan om interpellationer	31
9 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	32
10 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	32
11 § Kammaren åtskildes kl. 15.00	32

Prot.
1999/2000:13
14 oktober

Prot.
1999/2000:13
14 oktober

Elanders Gotab, Stockholm 1999